

Over de brandbrief die Jozef Biermans op 14 november 1858 bij Jozef Hendrickx in Wimpel legde¹ en hoe hij zo voor Assisen moest komen

De feiten

Toen Jozef Hendrickx op zondag 14 november 1858 om half twaalf van de “grootte misse” op zijn boerderij in Wimpel (zie blz. 1186) thuis kwam, had hij nog geen flauw vermoeden wat er die dag allemaal zou gebeuren. Aan zijn eigen bakhuis had hij zijn kozijn Jozef Daneels en Joanna Gastmans zien staan. Deze waren allebei dienstboden bij zijn buurvrouw Theresia Verstappen, weduwe van Jan Verstappen, en beiden wezen Hendrickx naar een koord, waaraan een halve kous was gebonden. Daneels vertelde dat hij aan de koord had getrokken en hierdoor was een halve kous uit een gat tegen de hoek van het bakhuis gekomen. “*Dat zal waarschijnlijk kinderspel geweest zijn*” repliceerde Hendrickx hierop en trok naar huis. Na enige tijd kreeg de 50-jarige Hendrickx toch kwade gedachten en sprak hierover met zijn andere gebuur Franciscus Pa(e)pen, die juist met varkens van Olen-Markt kwam. Deze vond het een rare kwestie, dacht dat er in die kous iets van geld moest gestoken worden en raadde Hendrickx aan dit te signaleren aan de burgemeester. Na het middageten werd het nog straffer: schepen Hendrickx ging hout zoeken en vond in de grachtkant tussen schuur en huis een witgrauw papier van een tabakzak liggen met een onheilspellend bericht in bruinkool: er moest 50 frank gelegd worden op de hoek van het bakhuis of anders zou het huis in brand gestoken worden.

Uiteraard waren deze feiten ernstig genoeg om omstreeks half drie naar Wiekevorst-Dorp te trekken en burgemeester F.J. Bellens hierover aan te spreken. Er werd een proces-verbaal opgemaakt en burgemeester Bellens trok zelf onmiddellijk naar Wimpel om de nodige vaststellingen te doen. Hij vond inderdaad aan het bakhuis van Jozef Hendrickx een gat van zowat 10 cm doorsnee en 17 cm. diep. Hierin lag inderdaad een halve witte geribte wollen kous met een koord aan. Deze koord leidde zowat 80 meter over het spoor naar een rapenveld en daarna langs een vore naar een houtkant, tussen de velden van de pachters Daneels en Hendrickx alwaar de koord eindigde.

De burgemeester was zich bewust van de ernst van de feiten en liet de volgende nacht “de plaats delict” met zes “wachtmannen” bewaken. Tegelijkertijd ondervroeg

hij Bernardina Verhaegen, de vrouw van Hendrickx, die tijdens de “hoog misse” thuis was gebleven en niets gehoord of gezien had.

Ook de twee dienstbodes van de buurvrouw Theresia Verstappen nl. Jozef Daneels en Joanna Gastmans werden ondervraagd. Interessant was de getuigenis van de negenjarige Jozef Verstappen, zontje van Jan en Theresia Verstappen. Deze wou naar de mis gaan in Wiekevorst-Dorp, maar was zijn kerkboek vergeten en keerde terug langs de boerderij van Jozef Hendrickx. Daar zag hij een “*manspersoon, gekleed met eenen kiel*” en een klak, aan het bakhuis krom staan, precies of hij was zijn schoenen aan het binden. De jonge Verstappen had de man niet in zijn gezicht gezien en had geen kwade vermoedens.

Op maandag 15 november 1858 kwam de burgemeester in het gezelschap van de brigadier van de Gendarmerie van Heist-op-den-Berg om sporen te zoeken van het misdrijf, maar door “*den grooten vorst en hert zijn van den grond*” konden geen afdrucken van voeten gevonden worden.

Die dag werd ook Jozef Verstappen, dienstknecht bij Jozef Hendrickx ondervraagd. Deze vertelde dat hij zondag samen met Jozef Papen, landbouwer van Wimpel, naar Olen-Markt was gegaan en dat ze op zo’n honderdtwintig meter van het huis van Hendrickx, kadastraal genaamd de “Beugombempden”, een haspel hadden zien liggen, waarop koord gewonnen was. Ietwat later kwam veldwachter Petrus Bijnen² van Wiekevorst vertellen dat het over een vliegerskoord ging. Ietwat later zagen Verstappen en Papen een manspersoon van gemiddelde gestalte met een “opgerolde bleeken blauwen kiel” en een klak door de benden naar Wimpel gaan.

Tenslotte was er de getuigenis van Maria Theresia Derboven, dienstmeid bij Hendrickx, die aan de klink van de

1. Rijksarchief te Beveren, afdeling Provinciaal Archief Antwerpen R 79 Hof van Assisen N° 2284.

2. Petrus Bijnen (“Reusel, 4.07.1796 + Wiekevorst, 21.10.1869) veldwachter, gehuwd met Maria Theresia Van de Venne.